

NOTAT

10-07-2012

Sagsnr.
2012-42079

Dokumentnr.
2012-546396

Sagsbehandler
Camilla Ryberg

Ansøgning til områdefornyelse Blågårdskvarteret Indre Nørrebro

MINISTERIET FOR
BY, BOLIG OG
LANDDISTRIKTER

Ansøgning om reservation af udgiftsramme til områdefornyelse 2013

Ældre byområder i større byer, hvor der er et væsentligt behov for bygningsfornyelse ("traditionelle byfornyelsesområder")

Jf. lovbekendtgørelse nr. 132 af 5. februar 2010 (Lov om byfornyelse og udvikling af byer)

Ansøgningsfrist mandag den 8. april 2013

Det udfyldte ansøgningsskema sendes pr. e-mail til: byfornyelse@mbbl.dk
skriv "Ansøgning om reservation af udgiftsramme til områdefornyelse 2013" i emnefeltet.

Bagerst i ansøgningsskemaet findes en vejledning til udfyldelse af skemaet.
Alle punkter i ansøgningsskemaet skal udfyldes, men kan dog besvares med "Ikke relevant" er dog et muligt svar, hvis spørgsmålet ikke vurderes relevant for byområdet.

Bilag kan i begrænset omfang vedhæftes ansøgningen i form af word, excel, jpg- eller pdf-filer.
Bilag kan f.eks. være kort over byområdet, fotomateriale m.v.

1. Titel på beslutning om områdefornyelse

Titel: Områdefornyelse Blågårdskvarteret Indre Nørrebro

2. Kommunens adresse

Navn på kommune: Københavns Kommune	
Gade/vej og nr.: Njalsgade 13 postbox 447	
Postnr.: 1505	By: København

3. Kontaktperson i kommunen

Navn: Camilla Gøhler Ryberg	
Titel: Fuldmægtig	
Telefon: 24526083	E-mail: ai6b@tmf.kk.dk

4. Ansøgt udgiftsramme

Beløb i alt ekskl. moms:	10.000.000 kr.
--------------------------	----------------

KARAKTERISTIK AF DET VALGTE BYOMRÅDE, DER SØGES OM RESERVATION AF UDGIFTSRAMME TIL

5. Overordnet beskrivelse af det valgte byområde

Kort over Blågårdskvarteret

Hvad er begrundelserne for den valgte geografiske afgrænsning af byområdet (f.eks. særlige landskabelige karakteristika, byområdets rolle i byen m.v.)

Blågårdskvarteret er betegnelsen for området der afgrænses af Kapelvej, Griffenfeldsgade og Stengade mod vest, Nørrebrogade mod nord, Peblinge Dosserringen mod øst og Åboulevarden samt Rosenørns Allé mod syd. Kvarteret er centralt placeret i det område, der i daglig tale kaldes Indre Nørrebro eller den Sorte Firkant. I området findes Blågårds Plads, som er et landskendt symbol på Nørrebro og aktivisme, men pladsen er i de seneste år, desværre også blevet synonym med bandekriminalitet, integrationsproblemer og utryghed. Mordet på Antonio Curra i Blågårdsgade i

2003 startede debatten om integrationspolitik og hjemsendelse, imens optøjerne på Blågårds Plads i 2008 satte fokus på stigmatiseringen af kvarterets unge mænd med anden etnisk baggrund. De seneste begivenheder i området, så som drive-by-shootings ved Korsgadehallen og knivstikkerierne i Folkets Park, har yderligere sat kvarteret i mediernes søgelys, når debatten falder på bandekriminalitet.

Indre Nørrebro blev oprindeligt bygget i perioden mellem 1870 og 1880 og var blandt de første brokvarterer i København, der blev udbygget efter demarkationslinjernes ophævelse i 1852. Den hurtige udbygning bevirkede at det byarkitektoniske udtryk blev præget i en mere homogen retning, eftersom modellen for boligbyggeriet var den kendte bystruktur fra København bag voldene, med karrébebyggelser og etagehuse til udlejning. Området blev ekstremt tæt bebygget med 5 etagers boligejendomme med butiks- og erhvervslokaler i underetagerne. Blågårdsgade og Blågårds Plads udgjorde også dengang de væsentligste identifikationspunkter i området, som de øverste led i byrumshierarkiet. Store dele af området blev underlagt en hårdhændet totalsanering i slutningen af 70'erne og starten af 80'erne, hvor de fleste baggårdsbebyggelser blev nedrevet og erstattet med almene boligbebyggelse. Denne sanering førte til at karrébyens klare byrumshierarki blev ophævet og erstattet af et diffust, udefineret og sammensat hierarki præget af visuelle sammenstød mellem den bevarede bebyggelse og de nye almennyttige boliger. Den bevarede bebyggelse (karakteriseret ved udadvendte facader med butikslokaler i korte facadelængder, variation og detaljerigdom i facaderne) støder visuelt sammen med den nye bebyggelse (karakteriseret ved lange facadelængder, ingen differentiering i det arkitektoniske udtryk, få butikker og udadvendte facader i gadeplan).

Områdets monotone udseende i de mange nye bebyggelser overskygger en række kvaliteter og potentialer i kvarteret samtidigt med at byggeriet og strukturen modvirker den uformelle sociale kontrol, som kan øge beboernes oplevelse af tryghed i kvarteret. Københavns kommune har derfor udvalgt Blågårdskvarteret til områdefornyelse, med henblik på at igangsætte en bygningsfornyelse og skabe attraktive og grønne byrum, der kan øge trygheden og gadeaktiviteten i området.

Giv en kort sammenfattende karakteristik af det valgte byområdes udfordringer

Københavns Kommunes Borgerrepræsentation har vedtaget 'Politik for Udsatte Byområder', med den vision, at København skal være en mangfoldig, attraktiv og tryk by, hvor der er plads til og brug for alle byens borgere. Derfor skal grøn, sund og kreativ vækst samt øget livskvalitet styrkes i de udsatte byområder, så byen hænger sammen - både fysisk og socialt. Politikken udmøntes i seks udviklingsplaner for de mest belastede områder i byen, og områdefornyelsen i Blågårdskvarteret skal bidrage til opfyldelsen af udviklingsplanen for Nørrebro. Områdefornyelsen i Blågårdskvarteret vil særligt adressere de to erklærede mål: 1) At skabe et levende og sammenhængende Nørrebro, og 2) Der skal være tryghed over alt på Nørrebro. Disse mål skal opnås gennem det overordnede tema om tryghed og en række indsatser for borgerinddragelse, samarbejde med den almene sektor og forskønning. De fire vigtigste udfordringer for kvarteret er skitseret nedenfor.

1. Utryghed på baggrund af kriminelle hændelser

Blågårdskvarteret rummer både fysiske og sociale udfordringer, som særligt knytter an til utryghedsproblematikken. Kvarteret ligger inden for tryghedsindeksets distrikt 8, hvor beboerne i højere grad er udsat for voldstrusler, hærværk og røveri end i resten af byen, og kriminaliteten er særligt fremherskende i områderne ved Folkets Park og Blågårds Plads. Københavns Politi anslår, at den kriminelle gruppe omkring de to områder er blandt de mest forhærdede og utryghedsskabende i København. Ifølge politiets oplysninger er der tale om en gruppe på ca. 40 individer i alderen 17-40 år, hvoraf halvdelen anslås at bo i området. Gruppen består af den inderste

kerne, som tæller de ældre medlemmer af den såkaldte Blågårdsgadebande, samt en lidt yngre gruppe af 20-26 årige, som af og til agerer mere på egen hånd. Dertil kommer grupper af unge i alderen 16-20 år, som er i risikogruppen for at blive trukket længere ind i det kriminelle miljø, men som ikke nødvendigvis er en del af gruppen endnu. SSP sekretariatet anslår dette til at være omtrent 20 unge. Københavns Kommune har nedsat et Hotspot¹, med det formål at mindske utrygheden på Indre Nørrebro, og der udarbejdes i regi af Center for Sikker By en helhedsorienteret tryghedsplan for området, hvor der særligt fokuseres på området omkring Folkets Park.

De fysiske rammer i kvarteret kan begrænse beboernes mulighed for at udøve uformel social kontrol, hvilket skaber utryghed, ligesom fysiske udtryk, som manglende vedligeholdelse og hærværk, kan skabe utryghed, da det signalerer at lokalsamfundet ikke handler. Områdefornyelsen i Blågårdskvarteret skal derfor skabe fysiske rammer, der understøtter kvarterets mange kriminalpræventive og tryghedsskabende indsatser, særligt i de byrum hvor utrygheden er størst omkring f.eks. Folkets Park, Korsgadehallen og pladsen i Blågården. Indsatsen skal sigte på renhold samt på at skabe klarere definerede byrum, der inviterer til interaktion og øger menneskestrømmen, hvilket vil øge den uformelle sociale kontrol og dermed trygheden. Jf. Center for Boligsocial Udvikling, er det centralt, at kriminalpræventive indsatser suppleres med fysiske indsatser, som skaber øget uformel social kontrol samt dannelsen af netværk, hvis utrygheden skal bekæmpes. Er beboerne utrygge i et område, vil færre færdes der, hvormed graden af uformel social kontrol vil falde, og igen bidrage til at færre færdes i området. Samtidigt påvirkes trygheden også af, hvorvidt beboerne oplever at have et stærkt netværk i nærområdet, hvor de har tillid til, at deres medbeboere ikke er kriminelle, og at de vil udvise handlekraft imod utryghedsskabende adfærd.

Utrygheden afspejles også i, at Blågårdskvarteret er karakteriseret ved skarpe kontraster i byrummet, hvor de almene boligers monotone fremtoning strider mod de originale og detaljerede karrébebyggelser. Dette kan ses ved at de almene boliger isolerer sig fysisk fra det omkringliggende område med lukkede facader ud til gaden og åbne imod gården. Indgangspartierne ligger i de semi-offentlige gårde, mens facaderne mod gaden fremstår glatte og uvarierede. Det er med til at skabe segregering og en fortælling om, at de der bor i den almene sektor lever i et parallelsamfund, som ikke spiller ind i resten af kvarteret. Dertil kommer, at de sociale problemer, som bl.a. skyldes anvisningsprocedurer og et uhensigtsmæssigt fysisk miljø, i høj grad har været overladt til den almene sektor, der bl.a. blev renoveret uden kommunalt samarbejde.

28% af boligerne i Blågårdskvarteret er almene, mod Københavns gennemsnit på 20%, hvilket gør de almene boligorganisationer til en uundværlig samarbejdspartner i arbejdet med de fysiske og sociale udfordringer. Løsningen må ikke alene bero på hegn og overvågning omkring de almene bebyggelser, da det vil isolere dem yderligere fra resten af området. Det vil derimod være mere frugtbart at skabe trygge byrum omkring de almene boliger bl.a. ved at sikre et klart ejerskab til kvarterets friarealer. De almene bebyggelser skal blive en naturlig del af kvarterets flow, vende fronten imod byen og sammen med Københavns Kommune bidrage til at gøre kvarterets beboere trygge.

2. Uattraktive og uklare bolignære udearealer

Blågårdskvarteret er en tæt bebygget del af København, hvor der er meget lidt grønt og store pladsbegrænsninger når det kommer til både indendørs og udendørs aktiviteter. Området har, sammen med Indre Vesterbro, den mindste andel grønne arealer per beboer (5,8 m²). Københavns

---

¹ Et Hotspot er et fysisk afgrænset område, der har betydelige kriminalitets- og tryghedsproblemer. Gennem en områdebaseret indsats med klare mål og klart ledelsesansvar har Hotspot til formål at reducere kriminalitet og skabe øget tryghed i området.

Bylivsregnskab viser samtidigt, at Nørrebro er den bydel, hvor der er størst utilfredshed med indretningen af grønne og blå områder samt størst utilfredshed med muligheden for fred og ro.

I Blågårdskvarteret er mange af de grønne områder at finde i de halvoffentlige storkarréer som f. eks. karréen mellem Blågårdsgade, Baggesensgade, Wesselsgade og Korsgade, hvor legepladserne er indlejret i Wesselsgade, og ikke mindst karréen omkring Korsgadehallen. Herudover er der generelt meget få egentlig offentlige friarealer, hvilket begrænser adgangen til både rekreative rum og aktivitetszoner. Fra et sundhedsperspektiv er det en betydelig udfordring, idet forskning viser, at nem og kort adgang til grønne områder øger besøgsfrekvensen, hvilket påvirker den fysiske og mentale sundhed hos den besøgende. Det er derfor et centralt led i arbejdet med begrønning af bygninger, gårde, pladser og passager at skabe bedre adgang til aktivitet og rekreation.

Der er flere gårde i området med potentiale for brugsmæssige opgraderinger. Dertil kommer, at Korgadehallens grønne tag ikke bruges, og at der er et stort potentiale i at arbejde videre med storkarré-gården omkring Wesselsgade legeplads. Korsgadehallen kan gøres mere attraktiv imens gården ved Wesselsgade legeplads, med den rette bearbejdning kan indgå i et større netværk af sammenhængende men klart definerede gårde. Gårdrenoveringen skal fokusere på overskuelighed og sikre, at områdets beboere kan bevæge sig frit og trygt i kvarteret og udnytte de rekreative muligheder. I relation til dette vil områdefornyelsen skabe let adgang til de grønne områder i f.eks. Hans Tavsens Park, Nørrebro Park og Assistens Kirkegård bl.a. ved at etablere grønne løbestier i og gennem området for at øge menneskeflowet igennem kvarteret og brugen af de grønne byrum.

3. Det fysiske miljø skaber social stigmatisering

Indre Nørrebro er fyldt med kontraster særligt i området omkring Blågårdsgade, hvor både etniske minoritetsfamilier, aktivister, arbejdere, bandemedlemmer, erhvervsdrivende, hjemløse, ressourcestærke familier og unge studerende bruger byens rum. Diversiteten er et af områdets positive varetegn, men den skaber til tider en række sociale og kulturelle sammenstød i områdets byrum. Disse sammenstød medfører i øjeblikket en deling af byrummene mellem forskellige brugergrupper, hvor de ressourcestærke Københavnerne benytter Blågårdsgade, de mere lyssky aktiviteter foregår omkring Blågårds Plads og de ressource svage beboere opholder sig ved Folkets Park.

Områdefornyelsen skal udarbejde en borgerinddragelsesstrategi, som kan involvere de mange engagerede beboere men samtidigt også sikrer, at områdefornyelsen kan komme i kontakt med *alle* relevante borgergrupper, der bruger kvarterets byrum. Denne udfordring er flersidet, idet området både rummer skeptiske beboere, ressource svage borgergrupper, som er svære at inddrage via klassiske inddragelsesmetoder, og ikke mindst borgere med relation til den bandekriminalitet, som områdefornyelsen vil bidrage til at nedsætte. Hertil kommer, at de ressourcestærke beboere i Blågårdsgade og karréerne ud mod Peblinge Sø, formodentligt vil engagere sig gennem de traditionelle kanaler som styregruppe, borgermøder og arbejdsgrupper mv. Der kan derfor ske en skævvridning af borgerinddragelsesindsatsen, hvis den alene beror på traditionelle metoder. Områdefornyelsen skal være med til at sikre at et så bredt udsnit af borgerne i og brugerne af kvarteret inddrages således, at der skabes byrum, der modvirker kriminalitet og negative fortællinger. Dette sker ved at inddrage alle brugergrupper af byrummene bl.a. gennem eksisterende netværk og innovative borgerinddragelsesmetoder for at modvirke den eventuelle skævvridning.

4. Utidsvarende og små boliger med installationsmangler

I Blågårdskvarteret findes i alt 3.713 boliger og heraf vurderes det, at 266 boliger har installationsmangler, 25 boliger mangler indeliggende toilet og bad, 13 boliger har ikke fjernvarme og 60 boliger mangler bad. Af det samlede antal boliger er 944 almene, som derfor ikke kan søge om tilskud fra byfornyelsesmidlerne.

Ud over byfornyelsesbehovet udgør mange af kvarterets ejendomme et stort potentiale i forhold til energirenovering, der både vil medføre positive miljøeffekter og en række forbedringer i form af højere boligkomfort og lavere energiforbrug. Områdefornyelsen er en optimal ramme for at udbrede viden om ansøgningsmuligheder til bygningsfornyelse, idet den kan aktivere mange beboere og lokale organisationer gennem de løbende dialogprocesser. Områdefornyelsen vil derfor arbejde målrettet med at understøtte lokale ansøgninger og projekter.

Antal beboere i det valgte byområde:

7161

6. Beskrivelse af de fysiske og erhvervsmæssige forhold i det valgte byområde

---

Bebyggelsesstruktur og boligforhold

Beskriv kort hvad der karakteriserer bebyggelses- og boligstrukturen i det valgte byområde. (F.eks. om der er karrer, stokke, punkthuse, rækkehuse eller andet, og om der er mange små eller store boliger)

Trods områdets relativt ringe geografiske udstrækning er Blågårdskvarteret i dag karakteriseret ved iøjefaldende fysiske og sociale kontraster. Området er tæt bebygget og blev i 70'erne og 80'erne omfattet af en gennemgribende sanering med store nedrivninger og nyopførelser af primært alment boligbyggeri til følge. Disse forhold betyder, at området i dag er domineret af alment boligbyggeri og fremstår ekstremt sammensat med nogle traditionelle karrébebyggelser og mange nyere randbebyggelser. Hele karréer er præget af nyere byggeri og andre af det ældre byggeri, mens nogle er en blanding af begge dele, hvilket skaber stærke visuelle sammenstød. Området kendetegnes således ved at indeholde varierede, attraktive boligområder, som f. eks området omkring Peblinge Dosseringen og den centrale del af Blågårdsgade, mens andre dele af området defineres af ensartede, oplevelsesfattige og utrygge bymiljøer, som f.eks. de almene boligområder ved Blågårds Plads, Bangertsgade, Baggensengade, Smedegade og store dele af Korsgade. På trods af de attraktive boligområder findes der stadig boliger med installationsmangler, ligesom det skønnes, at den ældre del af boligmassen har et stort energirenoveringspotentiale. Små boliger under 60 kvadratmeter udgør 22 % af områdets boliger. Derudover mangler området en overordnet overskuelighed, mens fraværet af et tilstrækkeligt klart og velordnet byrumshierarki er en markant problematik, som bidrager til den udtalte utryghed i området.

Beskriv hvad der karakteriserer ejerforholdene (f.eks. ejerboliger, andelsboliger, lejeboliger)

Bygningsfornyelsesmidler tildeles private udlejningsboliger og andelsboliger i området, hvorfor disse boligformer er centrale indikatorer for estimeringen af bygningsfornyelsesbehovet. Blågårdskvarteret har i den forbindelse byfornyelsespotentiale, da 67 % af boligerne udgøres af privat udlejning og andels- og ejerboliger med installationsmangler etc. Dog ligger det under Københavnergennemsnittet på 78 % grundet områdets høje antal almene boliger. Områdefornyelsen vil igangsætte bygningsfornyelse for at løfte de sidste lejligheder med installationsmangler, samt arbejde tæt sammen med den almene sektor for at sikre et helhedsorienteret løft af byrummene til gavn for hele kvarteret.

Den procentvise fordeling af ejerforholdene er vist i tabellen nedenfor:

	Andels- og Ejerboliger	Privat udlejning	Almene	Offentlig ejede	I alt
Blågårdskvarteret	41%	26%	28%	5%	100 %
Gennemsnit for København	52%	26%	20%	2%	100 %

Kilde: "Boligbarometeret 2012"

Er der lokal kulturarv (Herunder bevaringsværdige bygninger), der kan have betydning for udviklingen af byområdet?

Den ældre del af bygningsmassen har mange ejendomme med en høj grad af detaljering og udsmykning på facaderne eksempelvis glaserede sten, indramning af døre og vinduer, relieffer og med en høj bevaringsværdi. Andre ejendomme er enkle ejendomme uden nævneværdige udsmykninger i blank mur eller pudsede facader med en middel bevaringsværdi. Områdefornyelsen vil tage højde for vedligeholdelse af den bevaringsværdige bygningsudsmykning og arbejde på at forskønne, begrønne og åbne de lukkede facader med lav bevaringsværdi.

Beskriv hvad der karakteriserer boligernes vedligeholdelsesstand. Hvilke fysiske problemer er der i boligerne (ud over installationsmangler)? Er der behov for at forskønne bygningerne ved f.eks. renovering af facader eller indgangspartier? Hvis ja, hvor stort vurderes behovet herfor at være?

Blågårdskvarteret er i dag karakteriseret ved en gryende forfaldstendens på bygninger og facader samt iøjefaldende funktionelle kontraster i byrummet, hvilket bidrager til øget utryghed. Ejendommene med installationsmangler og nedslidte ejendomme ligger spredt især i området omkring Griffenfeldsgade, Rantzausgade, Wesselsgade og Thorupsgade. Udover byfornyelsesbehovet vedr. installationsmangler og nedslidning udgør områdets ejendomme i den ældre bygningsmasse et stort potentiale i forhold til energirenovering der, udover de positive miljøeffekter, også vil medføre en række forbedringer i form af højere boligkomfort og lavere energiforbrug.

Hvor mange boliger i det udvalgte byområde vurderes overordnet at have behov for istandsættelse ved bygningsfornyelse via byfornyelsesloven?

Som beskrevet ovenfor, består området af 3.713 boliger, hvoraf 262 har installationsmangler. Heraf er 18 almene boliger og 134 offentlige. Af de resterende 100 mangler 25 indeliggende toilet og bad, 13 ikke har fjernvarme og 62 mangler bad. Hovedparten af den ældre bygningsmasse er opført før 1930, og disse ejendomme har erfaringsmæssigt et stort klimarenovierungs- og energioptimeringspotentiale. Når andelen af almene boliger trækkes fra, har 10,5 % af boligerne i området installationsmangler. Der er derfor et væsentligt behov for bygningsfornyelse.

Københavns Kommune yder tilskud til istandsættelse af ejer- og andelsboliger samt til udlejningsboliger og derudover kan der også gives tilskud til energirigtige tiltag omkring klimaskærmende og ressourcebesparende løsninger i forhold til energi- og vandforbrug i boligen. Ejendomme, der er beliggende i områdefornyelseskvarterer prioriteres højest i forbindelse med

fordelingen af byfornyelsesmidler. Blågårdskvarteret vurderes til at have behov for en byfornyelsesindsats grundet det relativt høje antal ejendomme med installationsmangler og det store potentiale i forhold til energibesparelser.

Hvis der er øvrige forhold vedrørende byområdet boliger og boligejendomme, som er væsentlige at fremhæve, beskriv dem venligst her

Blågårdskvarteret var hårdt ramt af skybruddet den 2. juli 2011, hvilket beviste at der er et stort behov for klimarenovering af området. Ligeledes har Blågårdskvarteret et stort klimarenoveringspotentiale grundet den ældre og nedslidte boligmasse.

Ifølge Københavns Kommunes Klimaplan, skal byens bebyggelser energieffektiviseres, således at varmekonsumet reduceres med 20 %, og solceller udgør 1% af elforbruget. Yderligere er der blevet fremlagt en række målsætninger, heriblandt at etablere metoder og retningslinjer og at målrette midler til øget klimarenovering, samt at fremme opførelsen af demonstrationsprojekter. Desuden arbejdes der i København Kommune på et pilotprojekt, hvor bydelen f.eks. termofotograferes eller miljømærkningerne gennemgås, med henblik på at identificere de ejendomme, der har et stort varmetab.

Indre Nørrebro har en lang tradition for engagement i og fokus på bæredygtighed blandt beboerne, hvilket gør det oplagt at implementere forskellige bæredygtige klimatilpasningsprojekter via områdefornyelsen. Dette gælder både bygninger og gårdhaver, og disse projekter kan derefter være model for andre bygningsfornyelsesprojekter i hele byen. Områdefornyelsen vil derfor arbejde for at implementere nye grønne og bæredygtige løsninger i bygningsfornyelsen.

Private Friarealer

Er der behov for etablering af fælles private friarealer (friarealsforbedringer) med støtte efter byfornyelsesloven? Hvis ja, hvor stort vurderes behovet af være?

Flere af de karregårde, der blev skabt i 1970'erne og 80'ernes saneringsplan, havde åbne karréer med adgangsret for alle som et gennemgående tema. Udformningsmåden indebar at gårdrummet fik en halvoffentlig karakter med utryghed og fravær af "ejerskab" til karrégårdens arealer til følge. Karréerne i området mellem Stengade, Baggensensgade, Todesgade, Korsgade er eksempler på dette. Flere af disse åbne karréers friarealer har behov for en analyse og en bearbejdning, der skaber mere klare rammer for anvendelse og brugsmønstrene i karregårdene. Det skal gøre gårdene mere overskuelige og fremme tryghed og "ejerskab" til karréernes arealer såvel om dagen som om natten.

Områdefornyelsen vil derfor igangsætte et samarbejde med politiet med udgangspunkt i deres registreringer af de specifikke fysiske områder, der har dannet ramme om kriminalitet. Dette skal danne et af udgangspunkterne for analyser, forandringer og forbedringer af områdets private friarealer.

Der er i området kun en gård, der i høj grad trænger til friarealsforbedringer, men samarbejdet om forbedringen er kompliceret at igangsætte, eftersom der findes en del erhverv og institutioner samt en del baghuse og p-pladser inde i karréen. Områdefornyelsen vil være en god base til at igangsætte en dialog mellem beboere, erhverv og institutioner, så de sidste nedslidte baggårde i kvarteret også kan blive friarealforbedret. Det vil give beboerne grønne og klimasikrede arealer, som indbyder til

ophold tæt ved deres bolig. Grundet risici for større regnvandsmængde og hyppigere skybrud er det kommunens pligt at håndtere de store mængder af overfladevand i fremtiden, hvilket områdefornyelsens arbejde med private fællesarealer vil bidrage til. Initiativerne i Blågårdskvarterets gårdmiljøer, er en central del af begrønnings- og forskønningsarbejdet.

Erhverv, detailhandel og erhvervsejendomme

Beskriv hvilken type erhverv og detailhandel der er i byområdet?

Et udtræk fra CVR-registeret tegner et billede af Blågårdskvarteret som et erhvervsaktivt kvarter domineret af små virksomheder, særligt enkeltmandvirksomheder uden ansatte samt foreninger. Udover den del af Nørrebrogade som hører under kvarteret, er erhvervsaktiviteten koncentreret i Blågårdsgade (259 aktive CVR-numre), Korsgade (50 CVR-numre), Baggensgade (59 CVR-numre), Blågårds Plads (24 CVR numre) og på Åboulevarden (82 CVR-numre)². Erhvervslivet i kvarteret er meget varieret med en blanding af kreative virksomheder (grafikere, designere, mindre mediebureauer og arkitekter), mindre servicevirksomheder (frisører, terapeuter, rejse – og konsulentbureauer), en lang række caféer, restauranter, take-aways, et par værtshuse og detailforretninger. Dertil kommer, at området huser et stort foreningsliv, særligt omkring Blågårds Plads (Kulturhus, Støberiet, Biblioteket og den socialøkonomiske virksomhed Place de Bleu) og i Blågårdsgade, hvor der bl.a. er en del etniske foreninger.

Er der tomme erhvervslokaler eller behov for nedrivning, reovering og omdannelse af erhvervsejendomme i det valgte byområde?

Overordnet set er der kun få ikke-udlejede erhvervslejemål, og den manglende udlejning skyldes formentligt lavkonjunkturen. Nogle af lejemålene på Blågårds Plads benyttes i dag af kontorer, bibliotek og kulturhuset, men facaderne er lukkede og bidrager ikke til at øge pladsens liv. Områdefornyelsen kan i samarbejde med den almene sektor, arbejde på at aktivere disse facader og etablere indbydende og aktive kantzoner, der kan skabe mere liv omkring pladsen.

Er der erhverv i området, som kan spille en positiv eller en negativ rolle i områdets udvikling?

Blågårdsgade er i dag en velfungerende handeleggade, hvis byliv kan spredes til sidegader samt omkringliggende gader og pladser. Ikke langt fra Blågårdsgade ligger Griffenfeldsgade og Rantzausgade, som har handeleggadepotentialer og således vil kunne bidrage til at øge bylivet og menneskestrømmen i området. By- og butiksliv er netop temaet for ansøgningen til områdefornyelsen i Rantzausgadekvarteret, og Blågårdskvarterets byliv kan på mange fronter bidrage til at øge gadelivet i nabokvarteret.

På den negative side findes der virksomheder i området, som tiltrækker sig opmærksomhed fra bandemiljøet. Her kan nævnes Internetcaféen i Rantzausgade, som var udsat for gentagne drive-by-shootings i 2011. Dertil kommer at Nørrebro Handelsforening og Center for Sikker By har kendskab til sager vedr. opkrævning af beskyttelsespenge i området. Hotspot og Center for Sikker

---

² For alle CVR-numrene gælder, at antallet af CVR-numre omfatter alle aktive virksomheder, dvs. også foreninger – såsom sportsforeninger og boligorganisationer

By har i 2012 fortaget en spørgeskemaundersøgelse blandt erhvervsdrivende i København, som viser, at afpresning ikke er udbredt blandt erhvervsdrivende i København. Hotspot vil inviterer erhvervslivet på Nørrebro ind i et samlende netværk, for at styrke sammenholdet på tværs af brancher med henblik på at øge trygheden blandt erhvervsdrivende.

Hvis der er øvrige forhold vedrørende byområdet erhvervsjendomme, som er væsentlige at fremhæve, beskriv dem venligst her

Flere aktører, heriblandt Nørrebro Handelsforening har fokus på, at der skal samlende initiativer til for at forene butikslivet på Nørrebro, da det udfordres af lempningen af lukkeloven. Det kan derfor blive nødvendigt at støtte samarbejdet mellem handelsforeningen og de små erhvervsdrivende, der karakteriserer Blågårdskvarteret og Rantzausgadekvarteret, hvis de skal overleve. De små butikker, iværksættere og caféer giver en særlig atmosfære i og omkring Blågårdsgade og bidrage samtidig til et byliv, som er centralt for at øge beboernes oplevelse af tryghed.

Fremadrettet vil åbningen af metroen i den vestlige ende af Rantzausgade i 2019 samt evt. en genåbning af Ladegårdsåen i hele Rantzausgades længde, påvirke handelslivet på Indre Nørrebro i en positiv retning.

Trafikforhold, infrastruktur og byrum

Beskriv om der i byområdet er behov for ændring af trafikforhold, f.eks. grundet trafikbelastning, trafikale problemer, problemer med nedslidning af veje, dårlige forhold for bløde trafikanter m.v.:

Mange af de centrale gader i Blågårdskvarteret er allerede trafiksanerede, og har primært karakter af parkeringsgader. Blågårdsgade er en gå/strøggade, Griffenfeldsgade er delvis lukket for biltrafik imens man igennem lang tid har søgt at lukke Stengade ved hjælp af bus-sluser. Københavns Kommune overvejer at lade Stengade forblive åben, da Nørrebrogades trafikale omlægning til en cykel- og busgade, har minimeret biltrafikken i området markant. Dermed er den smutvejskørsel, som tidligere var årsag til lukningen af Stengade blevet uaktuel. Nørrebrogade har derimod øget antallet af cykler og fodgængere markant, hvorfor Blågårdskvarteret er blevet et opportunt område for smutvejskørsel for de bløde trafikanter mellem Nørrebrogade og Åboulevarden.

Vejenes rolle som trafik- og parkeringsarealer bør ændres i retning af klare anvendelige byrum med æstetiske og brugsmæssige kvaliteter for områdets beboere og besøgende. Uden at ændre antallet af parkeringspladser i byområdet vil områdefornyelsen omarrangere parkeringen ud fra et princip om, at gader og fortovsstrækninger, der indeholder oplevelsesmæssige kvaliteter, friholdes for parkering. Denne omlægning af parkering skal understøtte strategien for aktivering af kantzoner og udligning af kontraster i byrummet samt understøtte tryghedsarbejdet ved at gøre byrummene gennemsigtige og overskuelige.

Beskriv om der er behov for indretning eller forskønnelse af byrum og grønne arealer i byområdet

I arbejdet med tryghedsudfordringerne er der et udtalt behov for at begrønne og forskønne områdets byrum. Folkets Park er et byrum, hvor behovet for tryghedsforbedrende forskønnelse er særligt

udtalt. I regi af Center for Sikker By er der igangsat en borgerinddragelsesproces, som skal sikre en tryghedsøgende forbedring af Folkets Park. Københavns Kommune har modtaget en del henvendelser fra utrygge borgere i kølvandet på knivstikkeriet ved Folkets Park den 5. maj 2012, ligesom det også har været med til at skærpe opmærksomheden omkring parken, at en gruppe unge med tilknytning til bandemiljøet har haft deres gang i og omkring Folkets Hus og Park. Ligeledes er det blevet alment kendt, at der foregår salg af ulovlige stoffer i parken.

Der er behov for at øge trygheden i parken igennem en gradvis identifikation af parkens forbedringspotentialer. Her kan arbejdes med borgerinddragelse og forskellige byrumsforsøg, som kan indikere, hvordan forbedring kan foretages, således at trygheden reelt øges og at parken tilpasses beboere og brugeres behov. Det vurderes at en gradvis tentativ proces er nødvendig, da parken tidligere er renoveret uden succes og idet parken har en del socialt udsatte og kriminelle brugere, som skal håndteres i denne proces. Områdefornyelsen kan sikre parkarbejdets forankring med øje for, at de fysiske tiltag ikke blot flytter kriminaliteten til andre områder på Nørrebro.

Passagen mellem Korsgadehallen og Blågård Plads opleves som utrygt grundet dens lukkede facader og fordi den bruges til opholdssted for unge mænd i aftentimerne. Ligeledes vil det være tryghedsfordrende at arbejde med passagen mellem Blågården og Folkets Park, da også dette område virker tomt, øde og uden uformel social kontrol. Forbedring af disse passager kræver et stærkt samarbejde med boligorganisationen FSB, som ejer de pågældende ejendomme. Der skal derfor skabes et samarbejde om en helhedsorienteret indsats, som sikrer, at utryghed ikke kun bliver den almene sektors problem. Dertil kommer, at manglende gadebelysning, affald i gadebilledet samt graffiti i området bidrager til oplevelsen af utryghed, da det signalerer, at området er uovervåget og uden uformel social kontrol.

For at sikre en helhedsorienteret tryghedsforbedring vil områdefornyelsen også arbejde med andre af kvarterets utrygge områder. Som nævnt, vil et samarbejde med politiet med udgangspunkt i deres registreringer af kriminelle hændelser danne et af udgangspunkterne for de analyser, der skal forbedre områdets tryghed.

Begrønninger, varieret materialevalg, lyssætning og individuelle udformninger definerer den vigtige zone, hvor det private og det offentlige mødes (kantzonen). Overraskende udformninger, der f.eks. fremhæver indgangspartier til boliger, butikker og erhverv, er en del af denne zone, og skaber et varieret og trygt gademiljø. En vigtig indsats for at skabe vellykkede kantzoner, der aktiverer områdets byrumsmæssige potentialer er, at igangsætte initiativer, der beriger oplevelsen af såvel de enkelte ejendomme som de enkelte passager og pladser. Facadeforskønnelser, der skaber variation, er en effektiv måde at realisere dette på, ligesom fokus på underetagerens udformning og variation er vigtige elementer i en kantonestrategi.

Hvis der er øvrige forhold vedrørende byområdets fysiske forhold, som er væsentlige at fremhæve, beskriv dem venligst her

Blågårdskvarteret grænser op til Rantzausgade og Griffenfeldsgade som begge har et uforløst handelsgadepotentiale. I den vestlige ende af Rantzausgade vil der komme metro i 2019, og der er påbegyndt forundersøgelser for åbning af Ladegårdsåen igennem gaden, hvormed gaden lukkes for trafik. Griffenfeldsgade oplever en opblomstring af særligt somaliske iværksættere i enden imod Nørrebrogade (Lille Mogadishu), som tiltrækker kunder fra hele landet, samt Sydsverige. Ansøgningen til områdefornyelsen i Rantzausgadekvarteret vil fysisk understøtte disse potentialer men de skal ligeledes indtænkes i arbejdet med Blågårdskvarteret, idet den øgede tilstrømning af handlende til området kan bidrage til den helhedsorienterede fysiske tryghedsindsats. Desuden skal

tryghedsarbejdet sikre, at de lyssky aktiviteter i Folkets Park ikke blot forflyttes til parkeringspladsen på Stengade. Parkeringspladsen er placeret i Rantzagadekvarteret, men er et udsat område grundet manglende uformel social kontrol.

7. Beskrivelse af de sociale og kulturelle forhold samt foreningslivet i det valgte byområde

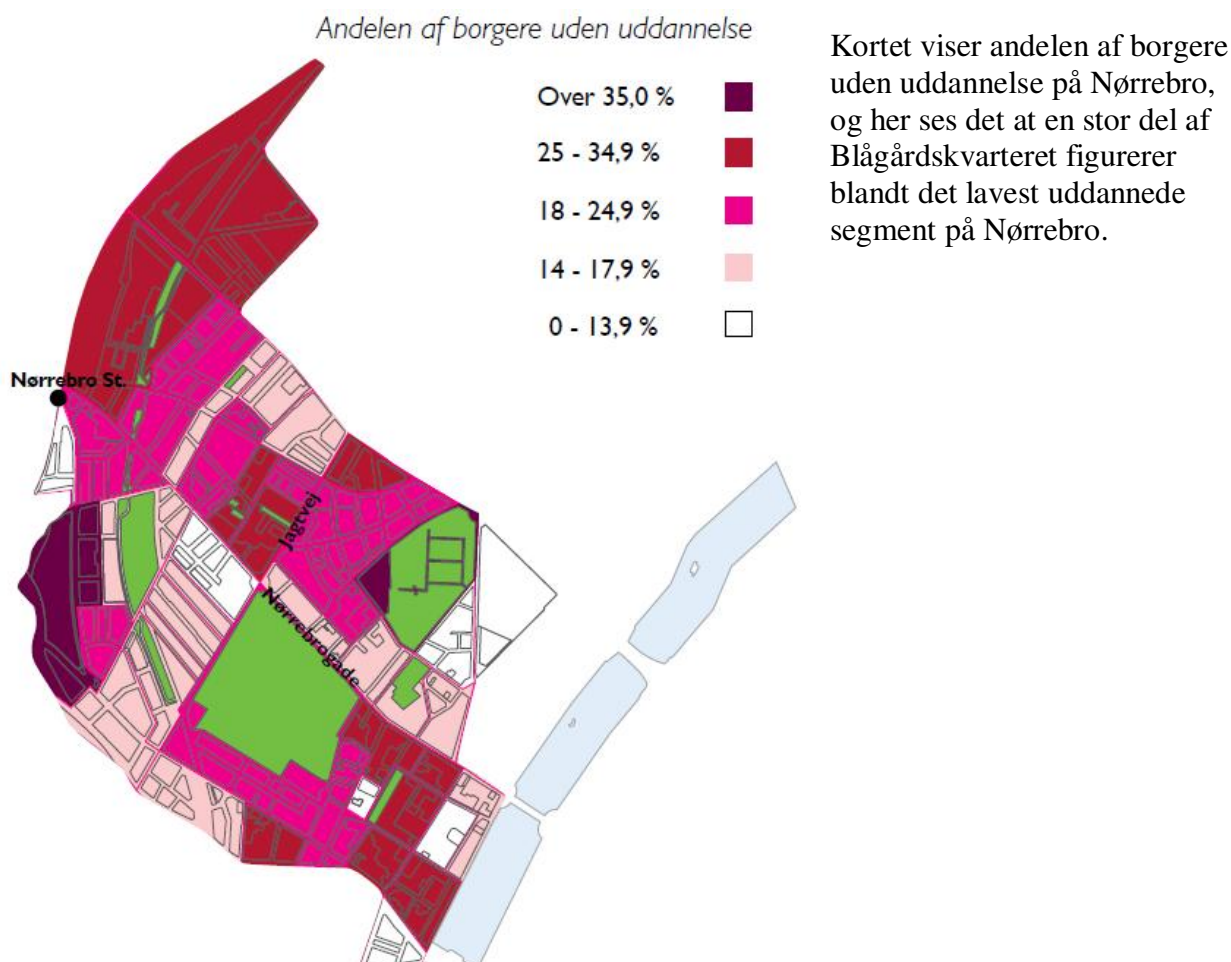
Befolkningsudvikling

Beskrive hvordan befolkningsudviklingen har været i det valgte byområde de seneste år (f.eks. høj fraflytningsfrekvens eller manglende tilflytning)

Blågårdskvarteret er præget af en aldersmæssig demografi, der har ligget ganske tæt op af den generelle udvikling i København. Andelen af unge i folkeskolealderen er fortsat højere end gennemsnittet, men ser ud til at være aftagende på nuværende tidspunkt. Området er præget af en høj koncentration af beboere med anden etnisk baggrund, som har været stødt stigende i perioden siden 1995. Indkomstniveauet for området ligger et godt stykke under københavnergennemsnittet, og andelen af beboere i lavindkomstkategorien er steget kraftigere end i resten af byen.

	Blågårdskvarteret				København			
	1995	2003	2009	2012	1995	2003	2009	2012
Beboere med lav indkomst	34,0	38,1	41,1		34,3	36,6	38,1	
Beboere med lav eller ingen uddannelse	30,9	26,3	22,3		30,9	24,8	22,4	
Beboere med anden etnisk afstamning	18,8	23,3	24,2	23,8	8,8	13,1	14,4	14,6
Aldersgruppen 6-17	10,7	12,5	13,1	12,4	7,8	9,3	9,9	9,8
Aldersgruppen 18-29	25,5	22,3	22,8	24,5	26,8	25,6	24,4	25,2
Aldersgruppen 50+	22,4	22,3	23,7	24,6	30,1	26,2	25,0	24,1

Blågårdskvarteret er politisk, kulturelt, etnisk og religiøst mangfoldigt men samtidigt opdelt på baggrund af social status, uddannelse og beskæftigelse. Mens mange tilflyttere er godt uddannede og er i arbejde, har alt for få beboere, som er opvokset i Blågårdskvarteret, en uddannelse eller tilknytning til arbejdsmarkedet. Koncentrationen af beboere uden beskæftigelse og uddannelse er ligeledes højest omkring de almene boliger. Alle tal er trukket på rodeniveau, hvilket viser, at visse dele af Blågårdskvarteret, navnlig ud mod søerne og mod Åboulevarden ser ud til at ligge væsentligt højere end den resterende del af området, både hvad angår uddannelse og indkomst.

Kilde: Det Socioøkonomiske Københavnerkort

På Nørrebro vurderer 14 % af borgerne, at de har et mindre godt eller dårligt helbred, hvorfor det selvvaluerede dårlige helbred ligger over Københavner gennemsnittet på 12%. Selvvalueret helbred er en indikator for borgerens sundhed og sygelighed, og er en selvstændig risikofaktor for sygelighed og dødelighed. Et mindre godt eller dårligt selvvalueret helbred er mere udbredt blandt: Kvinder, ældre, borgere med kortere uddannelse, borgere uden for beskæftigelse, enlige borgere samt borgere fra ikke-vestlige lande. Erfaringer viser også, at dårligt selvvalueret helbred er en barriere for at indgå i både kendte og nye sociale relationer.

Beskæftigelse

Beskriv, hvad der karakteriserer beskæftigelsessituationen i det valgte byområde

Ledigheden på Indre Nørrebro³ er næst højest i København, kun overgået af Bispebjerg. Dermed er ledigheden i kvarteret lidt højere end på Nørrebro generelt og kvarteret har den 3. laveste beskæftigelsesfrekvens i København. Indre Nørrebro har en høj andel af borgere på overførelsesindkomster, imens kontanthjælpsgraden (kontanthjælpsmodtagere i pct. af beboerne) kun er svagt højere end resten af Nørrebro og gennemsnittet for hele København. Området har den

³Tal for beskæftigelse kan ikke trækkes på rodeniveau, hvorfor dette gælder for både Blågårdskvarteret og Rantzausgadekvarteret.

5. højeste andel af førtidspensionister i København og huser den næst højeste andel af borgere som modtager SU i København.

Indre Nørrebro er karakteriseret ved en høj andel beboere uden for arbejdsmarkedet, hvilket til dels skyldes de mange studerende der bor i området, samt en meget lav beskæftigelsesgrad blandt beboerne i Blågården⁴. Her er blot 62,6 % i alderen 16-66 år i beskæftigelse eller uddannelse, hvilket ligger 8,2 procentpoint under den gennemsnitlige beskæftigelsesgrad i København⁵. Blågården er karakteriseret ved en lav grad af uddannelse og en generelt svag tilknytning til arbejdsmarkedet blandt beboerne. Vejen til eller tilbage i job eller uddannelse er vanskelig for mange og dette skyldes ofte kombinationer af manglende arbejdsmarkedsnetværk, manglende kendskab til uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder, sundhedsmæssige problemstillinger og sproglige/kulturelle barrierer i forhold til arbejdsmarkedet og uddannelse.

Udfordringen er, at unge fra uddannelsesfremmede hjem, som også har forældre, der er ramt af arbejdsløshed, er mindre tilbøjelige til at gennemføre en uddannelse. Kvarteret ligger i dag under Københavnergennemsnittet hvad angår 16-66-årige uden for arbejdsmarkedet og beboere med lav indkomst. Derfor er det vigtigt fortsat at arbejde med initiativer, der modvirker evt. negativ social arv i f.eks. Blågården og at disse initiativer involveres i områdefornyelsen.

Sociale Udfordringer

Beskriv om der er sociale problemer i det valgte byområde og om der er behov for sociale indsatser

Blågårdskvarteret har generelt store sociale problemer og mange indsatser er sat i værk for at imødekomme problemerne. Der er derfor ikke behov for, at områdefornyelsen iværksætter sociale indsatser, men snarere behov for at områdefornyelsen skaber fysiske rum, som kan understøtte det igangværende arbejde ved at mindske kriminalitet og skabe plads til de sociale kontraster.

Området huser en del udsatte borgere herunder en del hjemløse, psykisk syge og illegale indvandrere. Kirkens Korshær driver værestedet Natcaféen på Stengade, hvor hjemløse kan overnatte, og i dagtimerne benytter værestedets brugere byrum i Blågårdskvarteret. Indre Nørrebro er præget af stor mangfoldighed, hvilket på nogle punkter bevirker, at der generelt er en stor tolerance også i forhold til de socialt udsatte i området. Dog er der set eksempler på territorial konflikt bl.a. mellem hjemløse og hashhandlere omkring Folkets Park.

Blågårdskvarteret huser 180 psykisk syge personer svarende til 2,66% af beboerne, men dette skyldes primært bostedet Thorupgården i Wesselsgade. Beboerne på bostedet bruger ikke byrummet i Blågårdskvarteret i udpræget grad, men institutionen vil være en interessant sparringspartner i forhold til at designe byrum, der også kan rumme socialt udsatte grupper.

Beskriv om området er præget af kriminalitet

Indre Nørrebro og i særdeleshed området omkring Blågårds Plads og Folkets Park er under en vis indflydelse af bandemiljøet, og der foregår hashsalg i kvarteret. Blågårdskvarteret har desuden for

---

⁴ Kilde: Det Socialøkonomiske Københavnkort, 2010

⁵ Kilde: DREAM, okt. 2011

nyligt oplevet drive-by-shootings ved Korsgadehallen 2010, Knivstikkeri i Folkets Park i 2012 samt knivstikkeri på Nørrebrogade i oktober 2012.

Områdefornyelsen af Blågårdskvarteret er lokaliseret i distrikt 8 i Københavns Kommunes Tryghedsindeks⁶. Tryghedsindekset 2012 viser, at der er behov for en intensiveret indsats på Indre Nørrebro, hvor det for København er ordinært. Der er sket en positiv udvikling i distrikt 8 sammenlignet med startmålingen i 2009 og sidste måling i 2011. Dog er beboerne på Indre Nørrebro fortsat mere udsatte for kriminalitet og oplever kriminalitet som et større problem i nabolaget sammenlignet med københavnernes generelt. Det er særligt tyveri, vold/trusler og hærværk, som beboerne i distrikt 8 er udsat for og oplever som et nabolagsproblem, hvilket understøttes af det høje antal politianmeldelser for disse kriminalitetstyper. Antallet af anmeldelser til politiet for vold/trusler, tyveri og hærværk per 1.000 indbyggere i distrikt 8 er i 2012 en del højere end Københavns gennemsnit. For indbrud og chikane ligger antallet på niveau med København, mens det er lidt lavere for narkotika. Områdefornyelsen kan i samarbejde med politiet kortlægge de områder, hvor kriminaliteten finder sted for derved at identificere behovet for fysiske forbedringer.

Forenings- og kulturliv

Har kendskab til og eventuelt samarbejde med de lokale foreninger eller organisationer i byområdet? Hvis ja, beskriv samarbejdet

Københavns Kommunes institutioner har et godt samarbejde med lokale aktører i forhold til tryghedstemaet igennem Nørrebro Lokaludvalg, Center for Sikker By og Hotspot Indre Nørrebro, som netop igangsætter en borgerinddragelses proces i forbindelse med udarbejdelsen af en helhedsorienteret tryghedsplan.

Københavns Kommune har et stærkt samarbejde med områdets almene boligselskaber og de boligsociale helhedsplaner, og fsb har også fokus på tryghedsproblematikken i forhold til forbedring af boligsselskabets friarealer.

En række af de lokale kommunale institutioner og organisationer har et godt samarbejde med områdets beboere. Her kan nævnes Nørrebro Lokaludvalg, ForeningsGuiderne, KulturGuiderne og FerieCamp, som alle er interesserede i at samarbejde med områdefornyelsen om temaet tryghed og i forhold til indsatser for attraktive byrum og borgerinddragelse.

Herudover samarbejder kommunen med lokale foreninger, institutioner og klubber, heriblandt Folkets Hus, Nørrebros idrætsråd, Gadepulsen⁷, Askovgården⁸, Nørrebronx⁹, Place de Bleu¹⁰, Dyrk Nørrebro¹¹, Københavns Fødevarerfællesskab på Nørrebro¹² og Spillestedet Stengade 30. Mange

---

⁶ Københavns Tryghedsindeks er et instrument til at vurdere og prioritere den kriminalpræventive indsats i Københavns Kommune. Tryghedsindekset er sammensat af to datakilder: Politiets opgørelser over anmeldelser samt en spørgeskemaundersøgelse blandt ca. 8000 borgere i København, som belyser borgernes udsathed for kriminalitet og vurdering af kriminalitetsproblemer i nabolaget. Tryghedsindekset viser, hvor stort behovet er for en tryghedsskabende indsats i et område. De fem indsatskategorier er minimalt, reduceret, ordinært, intensiveret og markant behov for indsats. Læs mere på: www.kk.dk/tryghedsindeks

⁷ Lokalt værested for utilpassede unge.

⁸ Fond, som driver en række sociale, undervisnings- og sundhedsmæssige aktiviteter.

⁹ Nørrebronx er en forening, der leverer et alternativ til gadekriminalitet og bander ved at tilbyde sociale aktiviteter, lektiehjælp og sport for unge.

¹⁰ Socialøkonomisk virksomhed under Indvadrerkvindecenteret

¹¹ Byhave forening

lokale foreninger er ligeledes med i afholdelsen af gadefesten Smag Verden, som årligt afholdes i Rantzausgade.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har ligeledes et samarbejde med Sankt Joseph aktivitetscenteret, som bl.a. arbejder for at øge sundheden i området og som samler områdets beboere på tværs af alder, køn, etnicitet etc.

Mangler der mulighed for organiserede såvel som uorganiserede fritidsaktiviteter og formelle samt uformelle mødesteder i byområdet eller i nærheden af det? Hvis ja, uddyb

De lokale aktører oplever, at der er mangel på både uformelt organiserede og organiserede aktiviteter, der ikke blot er midlertidige projekter. Der skal skabes forankrede aktiviteter, der involverer særligt de unge og udsatte borgere, hvilket understreges af, at der er efterspørgsel efter rekreative områder, og plads til aktiviteter for alle aldersgrupper. Der er meget lidt grønt i kvarteret, der er mangel på rekreative rum og der er et stort uudnyttet bevægelsespotentiale. Derfor kan områdefornyelsen arbejde med uformelt organiserede aktivitetsmuligheder, som f.eks. etablering af træningspavilloner, afslapningszoner og grønne løbestier igennem kvarterets gårde og byrum.

Der er flere mødesteder og pladser i området f.eks. Folkets Park og Blågårds Plads, men begge er områder, hvor bande- og kriminalitetsrelaterede aktiviteter foregår, hvilket nogle borgere finder utrygt. Generelt vurderes det, at de offentlige pladser ikke bruges i samme høje grad som på resten af Nørrebro. Til sammenligning bruges Blågårdsgade og Dronning Louises Bro, der er lige i udkanten af området, i høj grad som et hyggeligt sted for mange af byens mere velstillede unge. Der er behov for, at kvarterets få mødesteder begrønnes og gøres tilgængelige af forskellige beboergrupper, således at social segregering og utryghed minimeres i området.

Hvis der er andre sociale og kulturelle forhold i byområdet, som er væsentlige at fremhæve, beskriv dem venligst her

Blågårdskvarteret huser en del illegale og hjemløse indvandrere, som meget få offentlige tilbud retter sig imod. Det øger presset på områdets herberg, åbne institutioner og kulturhuse og det skaber til tider konflikt om byrummet særligt i området omkring Folkets Park. Disse grupper skal områdefornyelsen også tage højde for i arbejdet med kvarterets byrum.

8. Beskrivelse af potentialer i det valgte byområde

Beskriv potentialer vedrørende det valgte byområdes beliggenhed og herunder attraktionsværdier

Til trods for tryghedsudfordringen er Blågårdskvarteret også et folkeligt trækplaster, dels fordi der er et sprudlende byliv omkring Blågårdsgade og dels fordi området huser mange større events som Sankt Hans fest, Distortion og Blågårdsgadefest.

---

¹²Københavns Fødevarerfællesskab er en medlemsejet og -drevet indkøbsforening, der fokuserer på at tilbyde økologiske, lokalt producerede og bæredygtige fødevarer i et sæsonbaseret udbud til priser, hvor alle kan være med.

Desuden huser området mange engagerede borgere med stort ejerskab til området, som med den rette inddragelse kan bruges som drivkraft i udviklingen af området. Der er en stærk lokal identitet og et stærkt socialt sammenhold, hvilket blandt andet viste sig efter mordet på den 19-årige mand foran Korsgadehallen i 2011.

Blågårdskvarteret huser mange foreninger med et godt kendskab til områdets beboere på tværs af sociale skel, som nævnt under punkt 7, Forenings- og kulturliv. Særligt vigtige er Askovgården og Gadepulsen, som alle er engagerede i de lokale beboere. Desuden findes der på Nørrebro generelt mange indsatser og foreninger, der engagerer beboere fra Blågårdskvarteret. Her kan nævnes Missing Voices¹³, SheZone¹⁴, Imagine Nørrebro¹⁵, Københavns Universitets Nørrebro Campus, Nørrebro Idrætsråd, Miljøpunktet Nørrebro, Idrætsforeningen Indre Nørrebro og mange flere. De er semilokale samarbejdspartnere, som områdefornyelsen vil inddrage i arbejdet med at aktivere kvarterets pladser, øge trygheden og begrønne byrummene.

Beskriv potentialer vedrørende det valgte byområdes økonomiske udvikling (f.eks. mulighed for udvikling i private erhverv og service eller offentlig service, der kan bidrage til udviklingen)

Blågårdskvarteret er et spændende byområde, som rummer mange aktivitetstilbud, forskellige boligtyper og et byliv, som både beboerne og Københavnerne generelt finder attraktivt. Blågårdsgade tiltrækker mange mennesker både i dags- og aften timerne på grund af dens veletablerede gadeliv med mange caféer, butikker og sociale arrangementer. Med den rette fysiske indsats er der mulighed for at inddrage mere lukkede og utrygge byrum rundt om gaden i disse aktiviteter. Dertil kommer at kvarteret huser mange institutioner og initiativer, som bidrager til at øge inklusionen, bylivet og modvirke utrygheden. Her kan nævnes Blågårdens Bibliotek, Korsgadehallen og Støberiet samt de mange foreninger og indsatser nævnt oven for.

Hvis der er andre potentialer i det valgte byområde, som er væsentlige at fremhæve, beskriv dem venligst her

I forbindelse med forskønnelse og begrønningsarbejdet rummer området stort potentiale for, at opstarte og forankre dette arbejde. Som nævnt, er der flere byhave- og dyrkningsinitiativer i området f.eks. Dyrk Nørrebro og Københavns Fødevarerfælleskab samt miljøorienteret interesseorganisationer som Miljøpunktet Nørrebro. Desuden har fsb med stor succes oprettet haver omkring Blågården, som er velfungerende og bidrager til at skabe ejerskab til boligorganisationens arealer, også på de udsatte steder som f.eks. græsarealet mellem Stengade og Blågården.

9. Beskrivelse af de overordnede mål og visioner for områdefornyelsen

---

Hvad håber I på, at en eventuel områdefornyelse vil betyde for byområdet i løbet af de fem år, områdefornyelsen vil blive gennemført i byområdet?

¹³ Musikforening for muslimske kvinder.

¹⁴ Idrætsforening for kvinder.

¹⁵ Forening for kulturelt mangfoldigt Nørrebro.

Områdefornyelsen i Blågårdskvarteret vil arbejde for realiseringen af kommunens mål om at gøre København til en mangfoldig, sammenhængende og tryk by med plads til alle, ved at fokusere på temaet tryghed og igennem indsatser for borgerinddragelse og begrønning. Områdefornyelsen vil adressere de fire centrale udfordringer for området, som skitseret i punkt 5. Dette vil ske gennem en styrkelse af sammenhængen i kvarteret og en opgradering af boliger og byrum der kan aktivere, forskønne og begrønne byrummene så de fremstår trygge og appellerer til flere af kvarterets beboere. En områdefornyelse i Blågårdskvarteret kan sikre:

- 1. Et tæt samarbejde med den almene sektor om tryghedsskabende forbedringer af byrummene i kvarteret**
- 2. Et forskønnet og begrønnet gadebillede**
- 3. Et byrum, der inviterer til øget interaktion på tværs af lokale grupper**
- 4. Bedre boligforhold**

Områdefornyelsens visioner vil blive udfoldet under punkt 12.

10. Borger- og aktørinddragelse i områdefornyelsen

Beskriv hvilke mulige samarbejdspartnere, I gerne vil inddrage og samarbejde med i områdefornyelsen (f.eks. beboere, virksomheder, boligorganisationer, afdelingsbestyrelser, grundejerforeninger, handelsforeninger, kulturinstitutioner, skoler eller daginstitutioner):

Kvarteret er præget af sociale kontraster og fysiske udfordringer, som kræver inddragelse af en bred række aktører, fordi udfordringen er at etablere fysiske forbedringer, der tilgodeser kvarterets forskellige beboergrupper. Inddragelsen afhænger af det enkelte projekts natur og områdefornyelsen vil i forbindelse med hvert projekt udarbejde en grundig målgruppeanalyse og passende borgerinddragelsesstrategi.

Relevante aktører for områdefornyelsen er bl.a.:

1. Kommunale samarbejdspartnere

Der er en række kommunale aktører, som er helt centrale at involvere i tryghedsarbejdet. Her nævnes Københavns Kommunes hjemløseenhed, som har opsøgende arbejde i og omkring Folkets Park samt Center for Sikker By og Hotspot Indre Nørrebro, som i øjeblikket arbejder på en tryghedsplan for området. De offentlige funktioner og institutioner er vigtige medspillere, fordi de er vært for mange af kvarterets gæster og herunder dem med sociale problemer. Områdefornyelsen skal etablere samarbejde med de lokale indsatser i Kultur- og Fritidsforvaltningen, Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, Børne- og Ungdomsforvaltningen, Socialforvaltningen og Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, idet de har kontakt til centrale målgrupper, som børn, unge og socialt udsatte borgere. Områdefornyelsen kan også drage nytte af kommunale samarbejdspartnere uden for det geografiske område f.eks. Krimiteamet fra Jobcenter Skelbækgade, der giver vejledning til udsatte unge med plettede straffeattester i forhold til job og uddannelse samt vejledning om exitstrategier fra kriminelle miljøer.

2. Områdets Almene boligorganisationer og de boligsociale helhedsplan

Fsb er en uundværlig samarbejdspartner i områdefornyelsens arbejde med de fysiske tryghedsforbedrende indsatser i kvarteret, da fsb ejer størstedelen af områdets almene boliger. Fsb ønsker at arbejde med fysiske kriminalpræventive indsatser, hvorfor der er oplagt, at

områdefornyelsen indgår et tryghedssamarbejde med fsb's afdelingsbestyrelser f.eks. om åbning af facader og etablering af attraktive kantzoner ved de almene boliger i Blågården, pladsen i Blågården og Korsgade. Samarbejdet skal have øje for, at sikre en bæredygtig drift af tryghedsinitiativerne i området efter områdefornyelsens ophør. Den boligsociale helhedsplan for Indre Nørrebro "Det Gode Naboskab" mellem fsb og DAB er relevant at inddrage, da helhedsplanen arbejder med socialt udsatte f.eks. børn og unge, som er overladt til sig selv, og ikke mindst forsørgere med begrænsede ressourcer.

3. Lokale aktører

Det er vigtigt at tage fat i de aktører, som har kendskab til de unge i området. Disse aktører er helt centrale for områdefornyelsen, idet de har kontakt til både de kriminelle og de stigmatiserede unge og kan give områdefornyelsen indblik i udfordringer og løsninger i forhold til grupperne. Københavns Kommune har, igennem Nørrebro Lokaludvalg, et godt samarbejde med området og dets beboere og Lokaludvalgets kendskab til området er en central ressource bl.a. i forhold til områdefornyelsens borgerinddragelsesinitiativer.

4. Aktører med kendskab til diskriminationsproblematikken

Arbejdet omkring Blågårdskvarteret kræver, at man kan rumme den stigmatisering og diskrimination, som nogle af områdets beboere møder. Derfor kan områdefornyelsen med fordel samarbejde med landsdækkende foreninger, som har kendskab til den stigmatisering og diskrimination, som unge på Indre Nørrebro møder. Her kan nævnes: Ansvarlig Presse¹⁶, Ny-dansk Ungdomsråd¹⁷, Sabaah¹⁸, Diskriminationsrådgivere¹⁹, Mind Your Own Business²⁰ og Borgerrådgiveren²¹. Desuden skal områdefornyelsen også samarbejde med Københavns politi og SSP, for at kunne agere i et kvarter, hvor der er beboere med tilknytning til bandemiljøet.

5. De erhvervsdrivende

Erhvervslivet i området er relevante samarbejdspartnere fordi de har en interesse i at styrke kvarterets evne til at tiltrække kunder og øge bylivet i området. Inddragelsen af erhvervslivet er således et led i tryghedsstrategien, som vil skabe mere liv omkring Folkets Park og Blågårds Plads. Desuden kan erhvervslivet give input til, hvilke fysiske tiltag der skal til, for at øge trygheden omkring deres virke på Indre Nørrebro.

6. I forhold til brug af grønne områder

Områdefornyelsen kan forsætte den gode dialog, som Center for Park og Natur har igangsat med Miljøpunktet Nørrebro, Nørrebro Lokaludvalg samt forskellige borgergrupper vedr. det grønne islæt i Lokaludvalgets bydelsplaner. Dette samarbejde rummer megen viden og lokalt engagement, hvorfor områdefornyelsen med fordel kan arbejde videre med dette. Derudover bør områdefornyelsen gå i dialog med relevante aktører, som Hotspot Indre Nørrebro, Folkets Hus, Dyrk Nørrebro, Forebyggelsescenteret Nørrebro, Aktivitetscenteret Sankt. Joseph, Askovgaarden og Feriecamp etc.

---

¹⁶ Ansvarlig Presse blev stiftet i 2006 af en række yngre journalister med det formål at styrke bevidstheden om mediernes rolle og ansvar i samfundet blandt såvel mediefolk som mediebrugere.

¹⁷ Ny-Dansk Ungdomsråd er et initiativ iværksat i 2010 af DUF - Dansk Ungdoms Fællesråd og Social- og Integrationsministeriet.

¹⁸ Foreningen for homoseksuelle med anden etnisk baggrund.

¹⁹ Hotspot har uddannet 25 kommunale medarbejdere og repræsentanter fra lokale foreninger og organisationer i diskrimination, således at de kan hjælpe beboerne lokalt med at anmelde diskrimination.

²⁰ Dansk Flygtningehjælps tiltag, der skal skabe bedre betingelser for at styrke etniske minoritetsdrenge faglige og sociale kompetencer og relationer.

²¹ Borgerrådgiveren modtager anmeldelser om diskrimination i København.

Beskriv hvordan I på nuværende tidspunkt forestiller jer, at inddrage borgere og andre aktører i områdefornyelsen (f.eks. bred borgerinddragelsesproces, hvor alle borgere inviteres til at deltage eller mere selekteret borger-/aktørinddragelse, hvor I fokuserer på udvalgte målgrupper, eller en kombination af de to modeller)

Indre Nørrebros kontrasterende interesser, de mange aktive aktører og projektbaserede initiativer vidner om, at der ikke er behov for endnu et socialt eller koordinerende projekt i kvarteret. Områdefornyelsen vil i sit arbejde være helhedsorienteret i forhold til at skabe fysiske forbedringer og byrum med en klar funktion i kvarteret. Med andre ord vil områdefornyelsen koncentrere sig om at sikre de fysiske rammer, som kan understøtte det sociale, inklusionsmæssige og tryghedsfremmende arbejde, som er under udvikling i Blågårdskvarteret.

På Indre Nørrebro er beboerne meget engagerede og har mange holdninger omkring byens udvikling. Borgerinddragelse er derfor særdeles vigtigt, hvis områdefornyelsen skal agere som legitim aktør i området. Områdefornyelsen skal både etablere længerevarende samarbejde med centrale aktører, men også lave bredere borgerinddragelse, hvor beboerne kan få indflydelse på kvarterets udvikling. Legitimiteten vil i nogle tilfælde kræve, at beboerne er med i både udvikling og udførelse af et projekt, hvorimod det andre gange vil være nødvendigt blot at sikre lokal opbakning til udførelsen af et fysisk projekt. Ændring af kvarterets byrum kræver involvering af kvarterets kontrasterende interesser og marginaliserede borgere. Strategien udfordres af følgende forhold:

1. En del af beboerne i Blågårdskvarteret har en grad af skepsis overfor myndigheder og mediers indblanden i området. Skepsissen har bl.a. rod i pressen stigmatiserende omtale af kvarteret og diskriminerende møder med autoriteter bl.a. qua visitationszoner og bandekonflikten.
2. Ud over de ressourcestærke beboere rummer kvarteret også en del socialt udsatte beboere, såsom psykisk syge, illegale indvandrere og hjemløse, som er svære at komme i dialog med, og som i høj grad bruger kvarterets byrum. Disse grupper, og den store andel af beboere med anden etnisk baggrund, er traditionelt en ressource, som klassiske borgerinddragelsesinitiativer i ringe grad formår at aktivere. I takt med at områdefornyelsen skal bidrage til øget tryghed i kvarteret gennem øget uformel social kontrol, skal ovennævnte grupper inddrages med henblik på at udnytte deres viden og brug af byrummene, for derved at gøre dem til en ressource for kvarteret.
3. Som nævnt i forbindelse med tryghedsudfordringen huser området beboere med relation til bandemiljøet, og dialog med lokale aktører viser, at de er en integreret del af lokalmiljøet. De bidrager til det sociale samvær samtidigt med, at de begår kriminalitet og skaber utryghed i området. Områdefornyelsen skal ikke arbejde med den sociale side af kriminalitetsbekæmpelse, men skal forholde sig til, hvordan man arbejder med beboere, der både bidrager til og modarbejder den lokale sammenhængskraft.
4. Blågårds Plads og Folkets Park tiltrækker sig ofte samfundets og særligt mediernes opmærksomhed, når der forekommer banderelateret vold i København. Kvarteret har således en negativ identitet, som generer beboerne generelt og i særdeleshed stigmatiserer beboere med anden etnisk baggrund. Samtidigt oplever andre beboergrupper det som positivt, at bo i et kvarter med en rå identitet og et mangfoldigt byrum med attraktive caféer og butikker. En områdefornyende indsats i Blågårdskvarteret kræver, at områdefornyelsen formår at koordinere kontrasterende interesser, og samtidig forholder sig til stigmatiseringsproblematikken.

Fælles for ovenstående forhold og de borgere, der repræsenteres gennem disse er, at de gængs borgerinddragelsesinitiativer ikke har den samme tiltrækningskraft på dem, som på den ressourcestærke gruppe af borgere i kvarteret. Det er derfor en særlig vigtig opgave for

områdefornyelsen at anvende og arbejde med alternative inddragelsesmetoder i forhold til førnævnte grupper, for ikke at risikere en yderligere marginalisering eller polarisering af dem.

Det afgørende for hvem eller hvilke grupper, der inddrages i det enkelte projekt, vil derfor være afhængigt af projektets natur, dvs. indhold, målgruppe og lokalitet. Strategi for borgerinddragelse skal derfor veksle mellem en fokuseret aktørinddragelse og bred borgerinddragelse og et valg af inddragelsesmodel på baggrund af en forudgående dialog med centrale aktører i området.

Fokuseret aktørinddragelse

Fokuseret aktørinddragelse, hvor områdefornyelsen er i kontakt med en primær aktør eller bestemte målgrupper, som er essentielle for selve gennemførelsen af projektet, vil ofte have karakter af en forhandling mellem parterne. Det forventes at være de almene boligselskaber og aktører med kendskab til utryghedskabende byrumsbrugere (bandemedlemmer, hjemløse, illegale indvandrere etc.), der skal inddrages i den fokuserede strategi. Den fokuserede aktørinddragelse er stærk i de indledende projektfaser, hvor rammerne for projekterne skal afklares.

Bred borgerinddragelse

Den brede borgerinddragelse, hvor alle fremtidige brugere af et projekt eller resultatet heraf inddrages, giver det bedste resultat og det bredeste ejerskab og accept. Områdefornyelsen vil derfor have som målsætning at inddrage brugerne så bredt som muligt via samarbejde med kvarterets centrale aktører.

Forprojekt til vedligeholdelse og udvidelse af netværket til lokalaktørerne

På grund af kvarterets mange stærke og engagerede aktører vil det kræve en særlig indsats at sikre en hurtig eksekvering af nogle af de fysiske forbedringer. Derfor er der, i regi af Center for Sikker By, Hotspot Indre Nørrebro og Nørrebro Lokaludvalg, igangsat en borgerdialog med henblik på at løse de akutte tryghedsudfordringer omkring Folkets Park. Tryghedsplan for Indre Nørrebro forventes dels at skabe håndgribelige resultater på kort sigt for derved at løse nogle af de akutte udfordringer i området, dels at skabe et langsigtet samarbejde mellem en række aktører (fagforvaltninger, politi, borgergrupper m.fl.), for derved at skabe grundlæggende forandringer i bydelen, til gavn for dens borgere. Tryghedsplanen indledes således med en borgerinddragelsesproces, der har til hensigt at afdække borgernes ønsker, ikke mindst til det fysiske byrum i og omkring Folkets Park. Men også på længere sigt er det afgørende, at borgerne føler sig trygge på hele Indre Nørrebro, og at de benytter sig af bydelens tilbud og fysiske rum. Områdefornyelsen skal i forlængelse heraf gå i dialog og udvide det netværk, der allerede er skabt i arbejdet omkring Folkets Park og sikre den langsigtede forankring af tryghedsindsatsen i parken. Folkets Park kræver en langsom udvikling med forskellige projekter på forsøgsbasis, således at omstruktureringen ikke igen fører til utilfredshed. Igennem arbejdet med Folkets Park kan områdefornyelsen få et stærkt netværk blandt lokale aktører og sikre en langsigtet forankring af det fysiske tryghedsarbejde.

11. Organisering af områdefornyelsesprojektet

Beskriv hvordan I påtænker, at et eventuelt områdefornyelsesprojekt skal organiseres (f.eks. tværfaglige samarbejde mellem flere forvaltninger, hvilke forvaltninger som I forestiller jer, vil

deltage i projektet, hvilken forvaltning, der skal være overordnet ansvarlig, inddragelse af det politiske niveau osv.)

Områdefornyelserne i Blågårdskvarteret organiseres under den samme styregruppe, som områdefornyelsen i Rantzausgadekvarteret. Styregruppen er således den samlede styregruppe for områdefornyelsen Indre Nørrebro. Områdefornyelserne hører under Teknik- og Miljøudvalget og forvaltes af Teknik- og Miljøforvaltningen, hvor Kvarterudvikling, under Center for Bydesign har den administrative og koordinerende opgave.

1. Styregruppe

Styregruppen for Områdefornyelsen på Indre Nørrebro træffer de overordnede beslutninger i projektet ud fra Kvarterplanen, som styregruppen godkender. Styregruppen består af repræsentanter for de relevante forvaltninger i Københavns Kommune og en for kvarteret repræsentativ gruppe af lokale borgere, relevante aktører samt eksperter på hovedtemaerne by- og butiksliv og tryghed. Vedtægterne for Styregruppens arbejde vedtages af Borgerrepræsentationen, og Styregruppen vælges i begyndelsen og halvvejs i projektets levetid. Styregruppen skal sikre, at der sker en relevant aktør- og borgerinddragelse i udarbejdelsen af områdefornyelsens kvarterplan og gennemførelsen af projekter, og at områdefornyelsen koordineres med de andre relevante planer og indsatser i området. I det konkrete arbejde vil Styregruppen bistå med viden og idéer i projektudviklingen og gennemførelsen.

Af Styregruppen udpeges årligt et formandskab, der varetager styregruppens opgaver og som formandskabet repræsenterer såvel beboerinteresser som faglig viden om temaerne by- og butiksliv og tryghed. Temaerne danner ramme om styregruppemøderne, som tilrettelægges således, at medlemmer med temafaglig viden og forvaltningsviden kan præsentere og drøfte deres viden i kvarterkontekst. Styregruppen kan også invitere eksterne fageksperter til at holde oplæg om de fysiske indsatser under de to overordnede temaer. Formålet er, at der i styregruppen skabes en fælles forståelse af kvarterets fysiske udfordringer samt et fælles sprog omkring deres fysiske løsninger.

2. Projektgrupper

Her udvikles og udføres områdefornyelsens konkrete fysiske projekter. I projektgrupperne er borgerrepræsentanter, styregrupperepræsentanter samt repræsentanter med faglig viden om ny- og butiksliv og/eller tryghed. Alle konkrete beslutninger om projekterne træffes her. Projektgrupperne er også udgangspunktet for projekternes ejerskab, forankring og drift når områdefornyelsens projektperiode udløber.

3. Sekretariatet

Områdefornyelsens sekretariat etableres i lokalområdet under Teknik- og Miljøforvaltningen. Sekretariatets opgave er at varetage projektledelsen af projektgrupperne, sikre fremdrift i projekterne og at koordinere indsatsen ind i Københavns Kommune. Sekretariatet har den daglige kontakt med området og sikrer at indsatserne forankres lokalt og kommunalt, ved at styrke beboernes engagement og koordinere med igangværende indsatser. Under opstart af områdefornyelsen skal sekretariatet indsamle viden og kvalificere projekter og indsatsområder til kvarterplanen.

Tidsplan for ansøgning om Områdefornyelse i Blågårdskvarteret

April – juni 2013	Ansøgninger til godkendelse i Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter
Juni- september 2013	Svar fra Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter
Oktober-november 2013	Ansættelse af projektchef
November 2013	Ansættelse af sekretariat
November 2013	Arbejdet med kvarterplan og borgerinddragelse påbegyndes

12. Beskrivelse af de initiativer I på ansøgningstidspunktet ønsker at igangsætte i forbindelse med områdefornyelsen

Beskriv kort hvilke initiativer I ønsker at igangsætte i byområdet på baggrund af de fysiske, sociale og kulturelle udfordringer og potentialer, som I har beskrevet i punkt 6-8 og målsætningen fra punkt 9:

Initiativerne som områdefornyelsen Blågårdskvarteret påtænker at igangsætte retter sig mod de overordnede mål beskrevet under punkt 9.

1. **Et tæt samarbejde med den almene sektor om tryghedsskabende forbedringer af byrummene i kvarteret**
2. **Et forskønnet og begrønnet gadebilledet**
3. **Et byrum, der inviterer til øget interaktion på tværs af lokale grupper**
4. **Bedre boligforhold**

1. Et tæt samarbejde med den almene sektor om tryghedsskabende forbedringer af byrummene i kvarteret.

Områdefornyelsen vil imødekomme udfordringen med kriminalitet og utryghed ved igangsætte arkitektoniske løsninger, der kan øge trygheden i kvarterets udfordrede byrum. Mange aktører arbejder på at øge trygheden og bekæmpe kriminaliteten i kvarteret og områdefornyelsen vil supplere dette arbejde med fysiske løsninger, der øger den uformelle sociale kontrol og dermed mindsker mulighederne for at begå kriminalitet i området.

Ifølge lektor Bo Grönlund²² skal tre ting være til stede, for at kriminalitet udføres: en potentiel gerningsmand, et objekt af interesse for kriminell handling og et sted, hvor der er mangel på kontrol. Såfremt de tre ting sammenfalder i tid og sted, er der risiko for, at den kriminelle handling bliver begået. Dette kaldes opportunity-baseret kriminalitet. Det vil sige, den kriminalitet, som opstår, fordi muligheden for at gøre noget ulovligt uden at blive opdaget er til stede. Områdefornyelsen skal bidrage til at nedbringe kriminaliteten i Blågårdskvarteret ved at skabe en indretning af det fysiske miljø, der har en kriminalpræventiv effekt, og begrænser den opportunity-baserede kriminalitet.

²² Bo Grönlund er lektor ved arkitektskolen og ekspert i sammenhæng mellem kriminalitet og arkitektur

Områdefornyelsen vil i tæt samarbejde med de almene boligorganisationer bl.a. arbejde med følgende initiativer:

- Definition af arealer, uden en klar funktion, som f.eks. Folkets Park og nærliggende arealer som Blågårdens græsareal på Stengade, Folkets Hus, Griffenfeldsgade samt parkeringspladsen overfor Stengade 30. Disse arealer skal gøres klare, trygge, attraktive og velegnede til mange typer af brugere.
- Renovering af Folkets Park igennem forskellige byrumforsøg, som kan indikere hvilke tiltag, der har effekt på brugernes oplevelse af tryghed. Parken skal således gradvist og tentativt tilpasses beboernes og brugernes behov.
- Revitalisering af kvarterets stiforløb fra Åboulevarden til Gartnergade, så der skabes mere liv og uformel social kontrol i og imellem de byrum i kvarteret, som kan opleves som utrygge. Stisystemet var en hoved idé i helhedsplanen fra 1979, og kobler centrale pladser på Indre Nørrebro.
- Bearbejde og udvikle de mørke og død passager mellem Korsgadehallen og Blågårds Plads samt mellem Blågårds Plads og Folkets Park, så de får en klar funktion, åbne facader og øget uformel socialkontrol.
- Gennemføre en analyse af de åbne karréers friarealer med henblik på at skabe overskuelighed og klare rammer for anvendelse og brugsmønstre, der fremmer tryghed og "ejerskab".
- Udarbejdelse af strategi for aktive kantzoner, der angiver en klar definition af ejerskab og funktion til friarealer, med aktive kantzoner og skønne områder, der kan indtages af beboerne.
- Kommunens nultolerance overfor graffiti skal udvides til Indre Nørrebro, da graffiti er med til at skabe utryghed ved at signalere mangel på social kontrol og 'overvågning'.
- Etablere et samarbejde med politiet med udgangspunkt i deres registreringer af de specifikke steder, der har dannet ramme om kriminalitet. Denne viden skal danne udgangspunkt for analyser og initiativer til at forbedre de private friarealer.

2. Et forskønnet og begrønnet gadebillede

Områdefornyelsen vil igangsætte udbedring af de mange uskønne sammenstød mellem kvartets forskellige arkitekturtyper, som saneringen i sin tid skabte. Grundige analyser, begrønning og kreativitet skal bearbejde disse sammenstød og ændre negative signaler i byområdets arkitektur til positive signaler, som gør alle beboere trygge og stolte af at være bosat i området.

Områdefornyelsen vil bl.a. samarbejde med fsb og DAB om følgende initiativer:

- Analysere og aktivere områdets byrumsmæssige potentialer gennem initiativer, der øger oplevelsen og attraktiviteten af de enkelte ejendomme, områdets passager og pladsdannelser. Facadeforskønnelser med særpræg, begrønninger, varieret materialevalg, lyssætning og særegne udformninger skal definere kantzonen mellem det private og det offentlige f.eks. omkring Blågårds Plads, Korsgade, Baggesensgade og Tødesgade.

- Gøre Korsgadehallens grønne tag attraktivt og tilgængeligt, så det indbyder kvarterets beboere til at bruge det.
- Skabe mere liv og tilgængelighed omkring den bemandede legeplads i Wesselsgade og tydeligere markere gårdområdernes status som private, semiprivate eller semioffentlige. Denne indsats skal sikre at de grønne gårde gøres overskuelige og trygge at færdes i.
- Etablering af aktivitetszoner og grønne løbestier, der skaber liv i det offentlige rum, både gårde og pladser, og som forbinder Blågårdskvarteret med resten af Nørrebro. Der skal generelt skabes mulighed for uformel fysisk aktivitet i byrummet og arbejdet kan f.eks. tage udgangspunkt i Lokaludvalgets visionskatalog Moving Line, som peger på at skabe et aktivt og inspirerende byrum for alle aldre.
- Begrønning igennem oprettelsen af private køkkenhaver og byhaver i kvarteret.

3. Et byrum, der inviterer til øget byrumsinteraktion på tværs af lokale grupper

Som beskrevet under punkt 5 og 9 er det områdefornyelsens opgave at samle kontrasterende interesser i arbejdet med kvarterets fysiske rammer, så de understøtter det sociale, inklusionsmæssige og tryghedsskabende arbejde i kvarteret. Området er præget af latente kampe mellem forskellige brugergrupper, og der er derfor behov for at skabe bedre muligheder for uformel hverdagsomgang på tværs af grupperne. Områdefornyelsen vil særligt fokusere på følgende indsatser:

- En omfattende borgerinddragelsesstrategi, der sigter på at engagere de beboergrupper, som normalt ikke bliver hørt og som kan gøre områdefornyelsen i stand til at manøvrere i et udfordrende lokalmiljø.
- Tilrettelægge byrumsudviklingen og borgerinddragelsen således at kriminelle grupper ikke dominerer byrummet.
- Udarbejde en grundig målgruppeanalyse, som sikrer at byrummets faktiske brugere samt potentielle kommende brugere inddrages i byrumsudviklingen.
- Understøtte eksisterende beboerbevægelser i områdets udvikling.

4. Bedre boligforhold

Som beskrevet i afsnit 6, er der behov for at forbedre de små utidssvarende boliger med installationsmangler. Der er i den forbindelse gode muligheder for at igangsætte miljøvenlige renoveringsinitiativer i boligerne. I forhold til friarealsforbedringer i nedslidte gårde, kan områdefornyelsen ligeledes agere som dialogfacilitator og disse friarealsforbedringer kan tænkes ind i større skybrudssikrende initiativer i området. Områdefornyelsen vil derfor igangsætte følgende initiativer for at fremme byfornyelsen:

- Udarbejde en overordnet kommunikationsplan som opfordrer kvarterets beboere og boligorganisationer til at ansøge om boligfornyelse.
- Sikre at bygningsfornyelsen er energirigtig, klimasikret og opgraderer boligerne i Blågårdskvarteret.

- Igangsætte dialog om gårdhaverenovering, initiere begrønning af kvarterets arealer og påbegynde projekter med lokal afledning af regnvand.

Beskriv om der er andre områdebaserede indsatser i området, og i så fald hvilke der er tale om?

1. Den boligsociale Helhedsplan for Indre Nørrebro

Den boligsociale helhedsplan for Indre Nørrebro rummer Fsb's afdelinger 1-85 i Blågården (863 lejemål), 1-88 Prater (66 lejemål) og 1-98 Ågården (326 lejemål) samt DAB Murergården (170 lejemål), er dækkende for 1425 lejemål og dermed 3871 beboere. Helhedsplanen fokuserer på at mindske kvarterets sociale udfordringer og særligt de, der er knyttet til de almene boligafdelinger. Udfordringerne er 1) Børn og unge, som er overladt til sig selv, 2) Voksne og forsørgere med begrænsede ressourcer, 3) Udbredt fattigdom og 4) Utryghed og dårligt omdømme.

2. Hotspot Indre Nørrebro

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget har nedsat Hotspot Indre Nørrebro, som har til formål at øge trygheden på Indre Nørrebro (i distrikt 8) og at koordinere den kriminalpræventive indsats i området over en 4-årig periode. Hotspots rammeprogram er bygget op om tre overordnede indsatsområder 1) Styrke samordningen af den kriminalpræventive indsats, 2) Børn og unge med uroskabende adfærd og 2) Inklusion og sammenhængskraft i lokalområdet. Hotspotchefen refererer som noget særligt direkte til direktørerne i de tre forvaltninger (beskæftigelses- og integrationsforvaltningen, socialforvaltningen og børne- og ungdomsforvaltningen) og Borgmestrene for de tre forvaltningsområderne indgår i Hotspot styregruppen.

3. Helhedsorienteret Tryghedsplan for Indre Nørrebro

I kølvandet på en række alvorlige knivstikkerier og overfald i Folkets Park på Indre Nørrebro, har Københavns Kommunes Økonomiudvalg bedt Center for Sikker By om i samarbejde med Hotspot Indre Nørrebro, SSP og Københavns Politi at udarbejde et forslag til en særlig helhedsorienteret tryghedsplan for Indre Nørrebro. Arbejdet med en sådan tryghedsplan er forankret i Styregruppen for Sikker By og rummer forslag til aktiviteter og indsatser fra en række forvaltninger samt Københavns Politi. Dette harmonerer med Københavns politis hensigt om at iværksætte en fokuseret indsats rettet mod at bekæmpe den organiserede bandekriminalitet i området. Som et vigtigt element i planen etableres der derudover et forløb med borgerinddragelse, indledningsvist med fokus på forholdene i og omkring Folkets Park, for at sikre den nødvendige lokale opbakning til indsatsen. Planen forventes dels at skabe håndgribelige resultater på kort sigt for derved at løse nogle af de akutte udfordringer i området, dels at skabe et langsigtet samarbejde mellem en række aktører (fagforvaltninger, politi, borgergrupper m.fl.), for derved at skabe nogle grundlæggende forandringer i en bydel, til gavn for borgerne. Det er desuden hensigten, at planen skal kunne anvendes som en model for samarbejde i andre bydele.

4. 18+ Centre

På baggrund af bandekonflikten, utryghed og konfrontationer mellem politiet og de unge på Indre Nørrebro blev der i februar 2009 oprettet det første værested på Kapelvej. Siden Budget 2009 er der afsat midler til yderligere 3 væresteder. Målgruppen for værestederne er unge mellem 18-25 år, der er kriminelle eller kriminalitetstruede, og som ofte skaber utryghed i lokalområdet. Der er overordnet tale om grupper af unge, hvis liv foregår på gaden, og som ofte tjener penge via kriminalitet. Formålet med værestederne er at hjælpe de unge til at komme i gang med et uddannelses- og/eller beskæftigelsesforløb og derigennem opnå en hverdag uden kriminalitet.

13. Inddragelse af private midler og andre ressourcer i områdefornyelsen

---

Beskriv hvordan I vurderer mulighederne for at inddrage private midler og andre ressourcer i områdefornyelsen. (f.eks. Hvilke typer af bolig- og erhvervsinvesteringer kan tænkes at blive sat i gang som del af områdefornyelsen eller efter en områdeindsats?)

1. De almene boligafdelinger

De almene boligafdelinger forventes at ansøge Infrastrukturpuljen under Landsbyggefonden om medfinansiering til renovering af bygninger, firarealer og passager. Der er allerede etableret et godt samarbejde mellem Københavns Kommune og boligafdelingerne gennem kommunens engagement i de boligsociale helhedsplaner.

2. Private investeringer

Erfaringerne har vist, at områdefornyelser i København har medført yderligere finansiering fra puljer, fonde og privatinvesteringer på op mod 25 % af det samlede beløb. Det forventes derfor også, at et centralt beliggende og attraktivt område som Indre Nørrebro, kan tiltrække en del private investeringer.

3. Byfornyelsen og de fælles gårdhaver

Der er god mulighed for at forbedre de fælles gårdanlæg og mangler under byfornyelsen ved at tilbyde offentlig medfinansiering af private anlægsudgifter. Københavns Kommune kan på det ordinære budget bidrage til anlæg af for eksempel storbyhave, regulering af parkering mv. Områdefornyelsen skal arbejde på at tiltrække disse investeringer og at sørge for lokal medbestemmelse af løsningernes indretning.

14. Overordnet budget

Angiv budget, som knytter sig til de initiativer, I påtænker, skal indgå i områdefornyelsesprojektet

UDGIFTER	Kommunens andel	Ministeriet for By, bolig og Landdistrikters andel	Anden finansiering
Udgifter til udarbejdelse af byfornyelsesprogram, information og borgerinddragelse, herunder partnerskaber samt planlægning og koordinering af den samlede indsats	2.500.000 kr.	2.500.000 kr.	0 kr.
Udgifter til planlægning af bygningsfornyelse i området	500.000 kr.	500.000 kr.	0 kr.
Udgifter til etablering og forbedring af torve, pladser, grønne arealer, opholdsarealer m.v.	15.000.000 kr.	5.000.000 kr. kr.	0 kr.

Udgifter til etablering og gennemførelse af kulturelle og særlige boligsociale foranstaltninger, herunder etablering af lokaler til disse formål	1.000.000 kr.	1.000.000 kr.	0 kr.
Udgifter til etablering af særlige trafikale foranstaltninger	1.000.000 kr.	1.000.000 kr.	0 kr.
I ALT	20.000.000 kr.	10.000.000 kr.	0 kr.

15. Finansiering af områdefornyelsen

Finansiering af de samlede projektkostninger	
Ansøgt udgiftsramme fra Ministeriet for By, bolig og Landdistrikter (reservation af støtte til områdefornyelse)	10 mio. kr.
Kommunens egenfinansiering	20 mio. kr.
Områdefornyelsens forventede samlede udgifter	30 mio. kr.

Har kommunen planer om at søge andre finansieringskilder? Hvis ja, hvilke og hvor sikker vurderer I, denne indtægtskilde er?

De almene boligforeninger forventes at ansøge Infrastrukturpuljen under Landsbyggefonden til medfinansiering af friarealer, passager og veje med henblik på at forbedre de fysiske rammer for tryghed og erhvervsfremme.

Har kommunen planlagt finansiering af andre byudviklingsindsatser udover områdefornyelsen i byområdet?

Der er afsat 42. mio til skybrudssikring i København, herunder er der afsat midler til at undersøge mulighederne for at genåbne Ladegårdsåen igennem Rantzausgade. Åen skal bruges til afledning af lokalt regnvand samt skybrudssikring, hvilket områdefornyelsen ser som en mulighed for at understøtte handelsgadepotentialet ved eksempelvis at etablere strøgforløb i gaden.

Desuden har Hotspot Indre Nørrebro afsat 200.000 kr. til en borgerinddragelsesproces i forhold til omlægningen af Folkets Park. Der er ligeledes afsat 3. Mio kr. i budget 2013 til opfølgning på borgerinddragelsesprocessen. De 3. mio. skal sikre opstarten af renoveringen af Folkets Park.

VURDERINGSSKEMA VEDRØRENDE BYOMRÅDETS PROBLEMER

I nedenstående vurderingsskema skal I give en sammenfattende vurdering af byområdets problemer. Det kan være svært at sammenfatte komplekse forhold i et byområde med et enkelt tal, men det er erfaringsmæssigt et nyttigt supplement for ministeriet til den øvrige beskrivelse af boligområdet.

Princippet i skemaet er, at I skal give jeres vurdering af, i hvor høj grad en række forhold i byområdet er væsentlige problemer, som kan begrunde en områdeindsats. Vurderingerne gives i form af tal på en skala fra 1 til 5. Talværdierne har følgende betydning:

Vurdering	Betydning
0	Ikke relevant
1	Ikke noget problem
2	Et lille problem
3	Et vist problem
4	Et stort problem
5	Et meget stort problem

VURDERINGSSKEMA FOR

Ældre byområder i større byer, hvor der er et væsentligt behov for bygningsfornyelse

I hvor høj grad er følgende Vurdering på en skala 1-5 forhold efter jeres vurdering et problem for området:

Fysiske forhold i området

- nedslidte boliger med dårlig standard?	4
- ensidig boligstruktur?	2
- behov for fælles friarealforbedring ved boligerne?	4
- behov for nedrivning, renovering eller omdannelse af erhvervsbygninger?	1
- grimme eller nedslidte bygninger eller byrum?	4
- trafikproblemer?	3
- manglende beboer- og fritidsfaciliteter?	5
- nedslidte eller manglende friarealer?	5

Sociale forhold i området

- mange beboere, som mangler beskæftigelse?	4
- mange beboere, som har sociale problemer?	4
- integrationsproblemer?	5
- problemer med misbrugere?	4
- problemer med kriminalitet og hærværk m.v.?	4

Erhverv

- genevoldende erhverv?	2
- mangler erhverv, som kan bidrage positivt til områdets udvikling?	4

Organisatoriske forhold i området

- et svagt foreningsnetværk?	2
- svært at etablere samarbejdspartnere til områdefornyelsen?	1

Byfunktioner i området

- manglende nærhed til privat service?	1
- manglende nærhed til offentlig service?	2
- manglende muligheder for fritidsaktiviteter?	4

TJEKLISTE

Alle punkter i ansøgningsskemaet er udfyldt og beskrevet - eller der er skrevet "Ikke relevant", hvis spørgsmålet ikke vurderes relevant for byområdet

Projektets titel er entydig og dækkende for projektets indhold

Ansøgers kontaktoplysninger er angivet

Vurderingsskemaet er udfyldt

Bilag er nummereret og anført i ansøgningsskemaet, og vedhæftet ved fremsendelse af ansøgningsskemaet

Nøgletal er indhentet fra Danmarks Statistik og vedhæftet som bilag (ikke et krav). Se vejledning på ministeriets hjemmeside: www.sm.dk